



# Onderzoek naar de invoering van de CO<sub>2</sub>-Prestatieladder in België

Een samenvattend verslag

29 Oktober 2018 – versie 1

**Met de steun van de volgende partners:**



## 0. INHOUDSTABEL

1.	INHOUDELIJK.....	4
1.1	Situering.....	4
1.2	Beleidscontext.....	4
1.3	Achtergrond.....	4
1.4	Werking CO2-prestatieladder.....	5
1.5	Organisatiestructuur in Nederland.....	7
1.6	Implementatie in België.....	8
1.7	Voorstel.....	8
1.7.1	Uitgangspunten.....	8
1.7.2	Concreet voorstel.....	9
1.7.3	Implementatietraject.....	9
1.7.4	Voorwaarden.....	11
1.7.5	Juridische aspecten.....	12
1.7.6	Impact bedrijven.....	12
1.7.7	Impact overheden.....	14
1.7.8	Impact op certificerende instellingen.....	14
1.7.9	Verwachte resultaten.....	15
1.7.10	Timing.....	16
1.8	Financieel.....	16
1.8.1	Situatie in Nederland.....	16
1.8.2	Kosten-Baten analyse voor België.....	17
1.8.3	Voorstel van financiering.....	21
2.	WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE BEGROTING.....	21
3.	VOORSTEL VAN BESLISSING.....	21
4.	Bijlagen.....	23
4.1	Engagementsverklaring VBA.....	23
4.2	Engagementsverklaring SKAO.....	23
4.3	Lijst Belgische bedrijven met CO2 Prestatieladder Certificaat.....	24

## 1. INHOUDELIJK

### 1.1 SITUERING

In dit document wordt de invoering van de CO2-Prestatieladder in België voorgesteld. Het initiatief hiervoor werd genomen door de Vereniging der Belgische Aannemers van Grote Bouwwerken (VBA). De CO2-Prestatieladder is een instrument en certificeringsschema dat door overheden in overheidsopdrachten gebruikt wordt om CO2-reducties in de bouwsector te stimuleren. Voortbouwend op het Nederlandse succes van de CO2-Prestatieladder kan een Belgisch model van deze ladder de CO2-uitstoot van de bouwsector helpen verlagen als de overheid dit integreert in overheidsopdrachten.

### 1.2 BELEIDSCONTEXT

Naar aanleiding van het klimaatakkoord in Parijs hebben alle Europese landen hun ambities tot klimaatinspanningen hernieuwd. Voor België geldt een reductiedoelstelling van 15% tegen 2020 t.o.v. 2005. Verdeeld over de verschillende gewesten zijn de reductiedoelstellingen als volgt: 15,7% in het Vlaams Gewest, 14,7% in het Waals gewest en 8,8% in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Een belangrijk aspect binnen een geloofwaardig klimaatbeleid is de voorbeeldfunctie van de overheid. Dit kan onder andere door duurzaamheidsaspecten mee te nemen in het overheidsopdrachtenbeleid. De federale overheid heeft haar doelstellingen inzake duurzame overheidsopdrachten vastgelegd in de omzendbrief inzake duurzame aankopen van 16 mei 2014. Het verduurzamen van de overheidsopdrachten is ook één van de strategische doelstellingen in het Vlaams plan overheidsopdrachten dat de Vlaamse Regering op 29 januari 2016 heeft goedgekeurd. In Wallonië gebeurde dit met het *Plan d'actions achats publics responsables 2017-2019*, goedgekeurd in februari 2017. In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest werd dit reeds vastgelegd in de ministeriële omzendbrief over duurzame overheidsopdrachten van 5 februari 2009.

### 1.3 ACHTERGROND

De CO2-Prestatieladder werd in Nederland ontwikkeld in 2009 op initiatief van ProRail dat sindsdien actief gebruik maakt van het instrument als gunningscriterium voor de plaatsing van overheidsopdrachten in de bouwsector. Het idee achter de tool is de volledige constructiesector te stimuleren om een continu managementsysteem op te zetten voor het reduceren van de CO2-uitstoot, eerder dan enkel te werken met projectmatige maatregelen.

Op 14 maart 2009 werd de eerste versie van het instrument in Nederland gepubliceerd, samen met het engagement dat ProRail de tool zou gebruiken voor al zijn overheidsopdrachten.

In 2011 werd het beheer van de CO2-Prestatieladder overgeheveld naar de onafhankelijke organisatie SKAO (Stichting Klimaatvriendelijk Aanbesteden en Ondernemen). 80 aanbestedende overheden in Nederland maken nu op regelmatige basis gebruik van de CO2-Prestatieladder bij de plaatsing van overheidsopdrachten. Met een gemiddelde groei van ongeveer 100 certificaten per jaar zijn er op dit moment (2018) ongeveer 870 certificaten beschikbaar voor zo'n 2500 bedrijven. Hoewel de CO2-

Prestatieladder ontstaan is als instrument voor de bouwsector, is het systeem niet gelimiteerd tot deze sector. Zo zijn er in Nederland ook reeds verschillende bedrijven en andere organisaties buiten de bouwsector in het bezit van een CO2-Prestatieladdercertificaat.

Het Vereniging der Belgische Aannemers van Grote Bouwwerken (VBA) heeft in 2016 consultant CO2logic gevraagd om te bekijken of de Prestatieladder ook in België kan ingevoerd worden, op een geharmoniseerde wijze tussen de verschillende overheden. Na de consultatie van de belanghebbenden in 2016 werd in 2017 op vraag van het Vereniging der Belgische Aannemers van Grote Bouwwerken (VBA) een co-creatief traject opgezet voor een diepgaand onderzoek rond het implementeren van de ladder in België. Dit traject wordt voor 50% gefinancierd door de privé-sector (VBA en haar leden) en voor 50% gesubsidieerd door de federale en regionale overheden.

## 1.4 WERKING CO2-PRESTATIELADDER

De CO2-Prestatieladder is een certificeerbaar managementsysteem dat bedrijven stimuleert om CO2 te reduceren op zowel structurele wijze, binnen de bedrijfsvoering als in projecten én in de toeleveringsketen. De ladder is een op zichzelf staand certificatieschema waarin bedrijven zich vrijwillig kunnen laten certificeren. De certificatie gebeurt door een geaccrediteerd en onafhankelijk organisme.

Om certificatie aan de hand van de CO2-Prestatieladder te stimuleren wordt er gebruik gemaakt van een gunningsvoordeel bij overheidsopdrachten voor bedrijven die goed scoren op de ladder. Bedrijven die gecertificeerd zijn overeenkomstig een trede van de CO2-Prestatieladder en dus inspanningen doen op het vlak van CO2-reductie, maken dus een grotere kans om overheidsopdrachten binnen te halen.

Het voorgesteld instrument bestaat dus uit twee delen:

- Een certificeerbaar CO2-managementsysteem dat zich richt op structurele CO2-reductie.
- Een lijst met gunningscriteria die kan opgenomen worden bij overheidsopdrachten en gecertificeerde bedrijven een gunningsvoordeel toekent.

Indien een aanbestedende overheid een gunningsvoordeel wil toekennen op basis van de CO2-Prestatieladder moet ze de lijst met gunningscriteria overnemen in het bestek. De lijst met gunningscriteria heeft betrekking op het uit te voeren project (voorwerp van de opdracht).

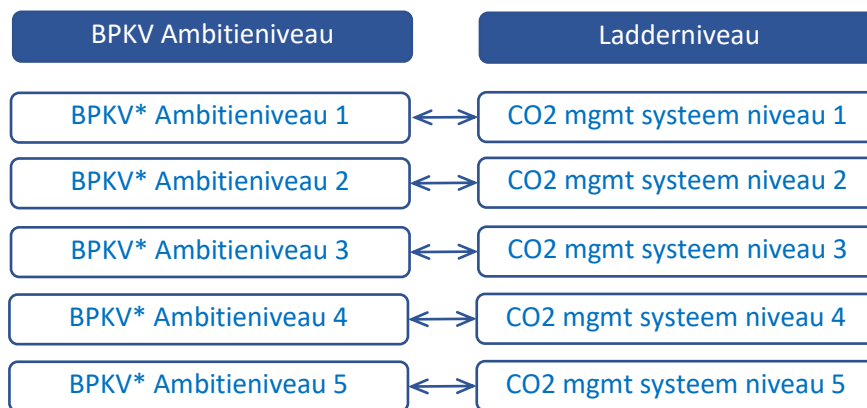
Een bedrijf dat een offerte indient maakt vervolgens in zijn offerte kenbaar aan welke van de gunningscriteria het zal voldoen bij de uitvoering van het project (= het ambitieniveau). Hoe hoger het ambitieniveau, hoe groter het gunningsvoordeel dat door de inschrijver wordt bekomen. Dit ambitieniveau wordt na gunning deel van de uitvoeringsvoorwaarden van de opdracht. Indien niet voldaan wordt aan het beloofde ambitieniveau is daaraan een sanctie verbonden. Het is de verantwoordelijkheid van het bedrijf om gedurende de uitvoering aan te tonen dat het beloofde ambitieniveau gehaald werd. Het bewijs kan op twee wijzen geleverd worden:

- Ofwel legt het bedrijf een certificaat overeenkomstig de CO2-Prestatieladder op bedrijfsniveau voor. Dit certificaat wordt aanvaard als bewijs dat het bedrijf voldoet aan het beloofde ambitieniveau. Het certificaat wordt dus geacht door te werken t.a.v. het voorwerp van de concrete opdracht.

- Ofwel gebeurt de certificatie op projectniveau. In dat geval wordt niet de hele bedrijfsvoering, maar enkel de CO2-reductie in het kader van de concrete opdracht gecertificeerd.

In de Nederlandse praktijk wordt doorgaans gebruik gemaakt van de eerste wijze, omdat dit voor bedrijven het minste risico's inhoudt en economisch het meest voordelige is.

Om een certificaat te behalen op bedrijfsniveau maakt een bedrijf gebruik van het certificeerbaar CO2-managementsysteem. Er bestaat een één op één relatie tussen de auditchecklijst uit dit managementsysteem (op bedrijfsniveau) en de hoger vermelde gunningscriteria (op niveau van de overheidsopdracht). Als een bedrijf dus een certificaat behaalde op bedrijfsniveau zal er automatisch voldaan zijn aan de gunningscriteria gerelateerd aan een bepaald project.

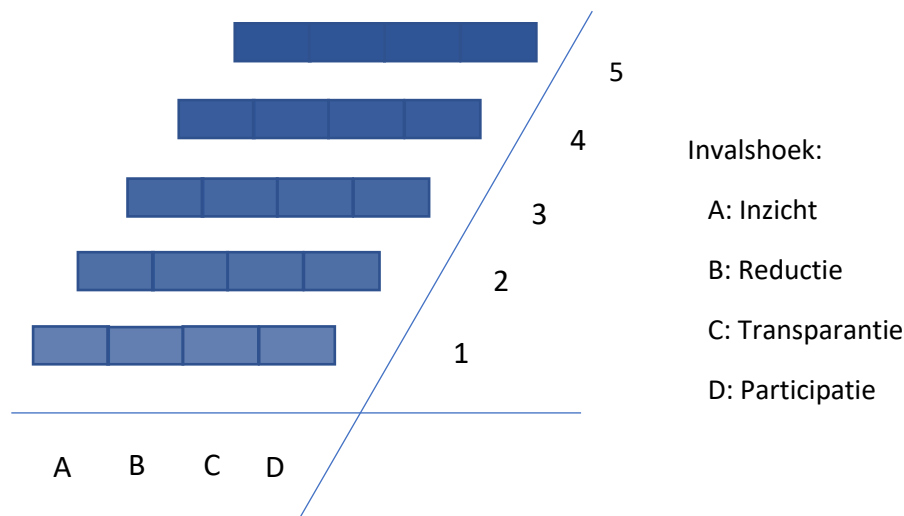


*\*beste prijs-kwaliteitsverhouding*

*Figuur 1: Basisidee van het instrument als CO2-managementsysteem en lijst met gunningscriteria*

Het CO2-managementsysteem bestaat uit 5 niveaus. Om op een bepaald niveau te komen moet voldaan zijn aan de minimale criteria van de auditchecklijst voor dat bewuste niveau. Dit minimum geldt voor elke van de 4 invalshoeken per niveau, namelijk:

- **Inzicht:** Het bepalen van de energiestromen en de CO2-footprint
- **Reductie:** Het ontwikkelen van ambitieuze doelstellingen voor CO2-reductie
- **Transparantie:** Structurele communicatie over het CO2-beleid
- **Participatie:** Deelname aan initiatieven in de sector op het gebied van CO2-reductie



Figuur 2: Basisprincipes van het CO2 managementsysteem en de auditchecklist

Tot en met niveau 3 maakt een organisatie werk van de uitstoot van de eigen organisatie (en alle projecten). Vanaf niveau 4 en 5 wordt er ook werk gemaakt van de CO2-uitstoot van de keten en sector.

Het CO2 managementsysteem is tevens een geaccrediteerde norm conform aan ISO 17021 voor managementsystemen. Elke gecertificeerde organisatie wordt jaarlijks geaudit door een onafhankelijke en geaccrediteerde Certificerende Instelling (CI). Een gecertificeerde organisatie heeft hierdoor gegarandeerd een werkend CO2-managementsysteem voor de organisatie en de projecten, dat jaarlijks wordt getoetst op ambities, reductie en continue verbetering.

## 1.5 ORGANISATIESTRUCTUUR IN NEDERLAND

Een structuur werd opgezet in Nederland voor de ontwikkeling en de goede werking van het instrument:

- **De VZW Stichting Klimaatvriendelijk Aanbesteden en Ondernemen in Nederland (SKAO)** is verantwoordelijk voor het gebruik, doorontwikkeling en het beheer van het certificeringschema. Zij zorgt voor verbreding van het gebruik van de CO2-Prestatieladder bij bedrijven, opdrachtgevers en in sectoren. SKAO stimuleert bedrijven en overheden via de CO2-Prestatieladder om CO2 te reduceren met als doel een klimaatneutraal bedrijfsleven te realiseren. SKAO fungeert als secretariaat dat alle bijeenkomsten en vergaderingen van de verschillende onderdelen van de stichting zoals het bestuur, het Centraal College van Deskundigen (CCvD), werkgroepen en de Technische Commissie (TC) organiseert. Het draagt zorg voor de communicatie(middelen), de website en lezingen en presentaties en het faciliteert onderzoek naar de verbetering en doorontwikkeling van de CO2-Prestatieladder. Het secretariaat bestaat in 2018 uit 4,8 VTE waaronder functies als management, senior beleidsmedewerker, projectmedewerker communicatie, algemeen projectmedewerker en secretaris.

- **Het Centraal College van Deskundigen** bestaat uit vertegenwoordigers van de aanbestedende overheden, de bedrijfswereld, NGO's en het secretariaat. Dit college is verantwoordelijk voor de inhoud van het Handboek, het formele document dat het kader vormt voor de CO<sub>2</sub>-Prestatieladder en andere documenten.
- **De Technische Commissie** bestaat uit leden van het Centraal College van Deskundigen, het secretariaat en alle Certificerende Instellingen. Het belangrijkste doel is het aligneren van het certificatieproces
- **De Raad van Bestuur** ziet toe op de strategische werking. Hierin zetelen aanbestedende overheden, de bedrijfswereld, NGO's en academici.

De administratieve last voor aanbestedende overheden wordt zo laag mogelijk gehouden, o.a. door te werken met een externe certificering.

## 1.6 IMPLEMENTATIE IN BELGIË

In 2017 werd een “**nationale stuurgroep**” opgericht met vertegenwoordigers van de Vlaamse overheid (AWV, DKB, HFB en OVAM), het Waalse gewest (SPW, AWAC), het Brussels Gewest, de federale overheid (FIDO, Infrabel), de (bouw)sector, spelers uit het middenveld, de academische wereld en de Nederlandse schemabeheerder (SKAO). Ze hebben, in het kader van bovenvermeld co-creatief traject, de implementatie van de CO<sub>2</sub>-Prestatieladder in België onderzocht. Een aantal deelaspecten werden in drie werkgroepen met experts en belanghebbenden diepgaand onderzocht:

- Juridische werkgroep: onderzoek van juridische kwesties en details omtrent wetgeving
- Technische werkgroep: technische kwesties en inhoud van de auditchecklijst.
- Organisationele werkgroep: beheer van het schema in België, welke organisatiestructuur is nodig en hoe verloopt de samenwerking met Nederland.

De coördinatie en uitvoering van het bovenstaande traject werd voor 50% gefinancierd door de sector en voor 50% door de verschillende overheden. Voorliggende nota bevat de bevindingen van de werkgroepen en kan beschouwd worden als een eindverslag van het doorlopen traject. Het bevat eveneens een voorstel voor de implementatie van de CO<sub>2</sub>-Prestatieladder in België.

## 1.7 VOORSTEL

### 1.7.1 Uitgangspunten

- De CO<sub>2</sub>-Prestatieladder in België volledig conform maken met het Nederlandse model (compliance) en het zoveel mogelijk laten aansluiten bij de meest gebruikte internationale standaard voor Carbon Footprinting, het GHG Protocol. Hierdoor zullen certificaten behaald in België ook geldig zijn in Nederland en vice versa.
- De administratieve last voor aanbestedende overheden zo laag mogelijk houden, o.a. door te werken met een externe certificering.
- Geen negatieve impact genereren op de kleine bedrijven



### 1.7.2 Concreet voorstel

- Het gebruik van de ladder in eerste instantie enkel toe te passen voor overheidsopdrachten voor werken boven het Europees drempelbedrag voor werken. Hierdoor heeft deze maatregel geen impact op kleine aannemers en hebben ze voldoende tijd om zich voor te bereiden op het systeem. Om dezelfde reden worden onderaannemers in eerste instantie niet meegenomen in het systeem. Dit kan later gradueel gebeuren. Er wordt gekozen om de CO2-Prestatieladder in te zetten voor alle overheidsopdrachten voor werken (op duidelijk gemotiveerde uitzonderingen na) boven dit drempelbedrag.
- De CO2-Prestatieladder in België in een eerste fase te beperken tot niveau 3 om ervoor te zorgen dat Nederlandse bedrijven geen competitief voordeel krijgen in België doordat ze reeds langer werken met de ladder en dus de kans gekregen hebben om een hoger niveau te bereiken. Het is mogelijk om op relatief korte termijn (één jaar) een niveau 3 te bereiken.
- het gunningsvoordeel bij gebruik van CO2-Prestatieladder uit te drukken als een virtuele korting in de vorm van een percentage op de evaluatieprijs, een virtuele korting in de vorm van een forfaitaire som op de evaluatieprijs of via een puntensysteem.
- Bij het niet nakomen van een beloofd ladderniveau (ambitieniveau) tijdens de uitvoering een financiële sanctie op te leggen. Deze sanctie dient voldoende hoger te zijn dan het te winnen gunningsvoordeel.
- BELAC staat in voor het accrediteren van certificerende instellingen in België. BELAC onderzoekt op dit moment hoe dit best georganiseerd kan worden.

### 1.7.3 Implementatietraject

Aangezien de SKAO zetelt in de stuurgroep en in de verschillende werkgroepen, staan zij volledig achter de uitwerking van de CO2-Prestatieladder in België. Van hun kant is er dan ook de toestemming om gebruik te maken van de door hen ontwikkelde tools, instrumenten en documentatie. Het is de bedoeling dat beide tools volledig met elkaar in overeenstemming blijven. Het uiteindelijke eigenaarschap blijft behouden door SKAO. Een eventueel Belgische organisatie zal verantwoordelijk zijn voor de inhoud en promotie in België.

Voor de implementatie van het schema in België wordt uitgegaan van **twee fases**:

#### **FASE 1 : pilootprojecten (2019-2020)**

In een eerste fase wordt gewerkt met pilootprojecten. Het is de bedoeling dat er ten minste in het eerste jaar 1 pilootproject per regio van start gaat. In totaal verwachten we 3-5 pilootprojecten per regio tijdens de pilootfase. De bedoeling is genoeg projecten te starten om een eerste stimulans te creëren om het instrument te lanceren en de werking ervan te evalueren. Verschillende aanbestedende entiteiten hebben al aangegeven dat ze openstaan voor pilootprojecten. Het opzet is om te starten met deze pilootprojecten in 2019. Hiervoor zijn in het najaar van 2018 nog (politieke) engagementen nodig.

In deze eerste fase wordt geen formele organisatie (i.e. Belgisch secretariaat) voorzien, maar worden alle beslissingen m.b.t. de CO2-Prestatieladder in België genomen door stuurgroep met vertegenwoordigers van de verschillende overheden, de (bouw)sector, spelers uit het middenveld, de academische wereld en de Nederlandse schemabeheerder (SKAO). Het opzet is om een correcte vertegenwoordiging van de verschillende regio's in de stuurgroep weerspiegeld te zien. Er wordt

hoofdzakelijk gebruik gemaakt van de Nederlandse organisatie en het Nederlandse instrumentarium. Een Belgische attaché, onder toezicht van de stuurgroep, wordt afgevaardigd om de Belgische belangen in Nederland te verdedigen. Deze attaché zorgt o.a. voor de opvolging en begeleiding van pilootprojecten, is verantwoordelijk voor de helpdesk in België, organiseert stuurgroepoverleggen en zorgt voor het opzetten van een emissiefactorwerkgroep. Deze partij is ook verantwoordelijk voor het opzetten van de organisatiestructuur die fase 2 inluit (na positieve evaluatie van fase 1). Voor deze eerste fase is 1 VTE nodig.

In de loop van fase 1 worden de voorbereidingen gemaakt om een 2e fase aan te vatten, met een stabiele organisatie in België.

Fase 1 vereist een duidelijke lijst van emissiefactoren voor België, documentatie in de 2 landstalen en het erkennen van het schema door BELAC en het klaarstomen van de certificerende instellingen.

Pilootprojecten kunnen doorlopen en worden na afloop definitief geëvalueerd. Dit zal ongetwijfeld waardevolle bijkomende informatie opleveren om de CO2-Prestatieladder in België verder te verbeteren. Indien er na de definitieve evaluatie (afloop van alle pilootprojecten) nog onoverkomelijke tekortkomingen gedetecteerd worden, dan kan het project nog steeds beëindigd worden. Er wordt echter niet gewacht op deze definitieve evaluatie voor de start van fase 2.

## **FASE 2 – oprichting van een organisatie en veralgemening (vanaf 2021)**

Als de pilootprojecten positief worden geëvalueerd, met name:

- geen juridische problemen ;
- beperkte administratieve last voor zowel de aannemers als de aanbestedende overheden;
- effectieve CO2-reductie in de sector.

Dan is het opzet om de CO2-Prestatieladder maximaal te implementeren vanaf 2021 voor alle overheidsopdrachten voor werken boven het Europese drempelbedrag voor werken. Een geleidelijke implementatie voor andere type overheidsopdrachten kan daarna eventueel organisch gebeuren.

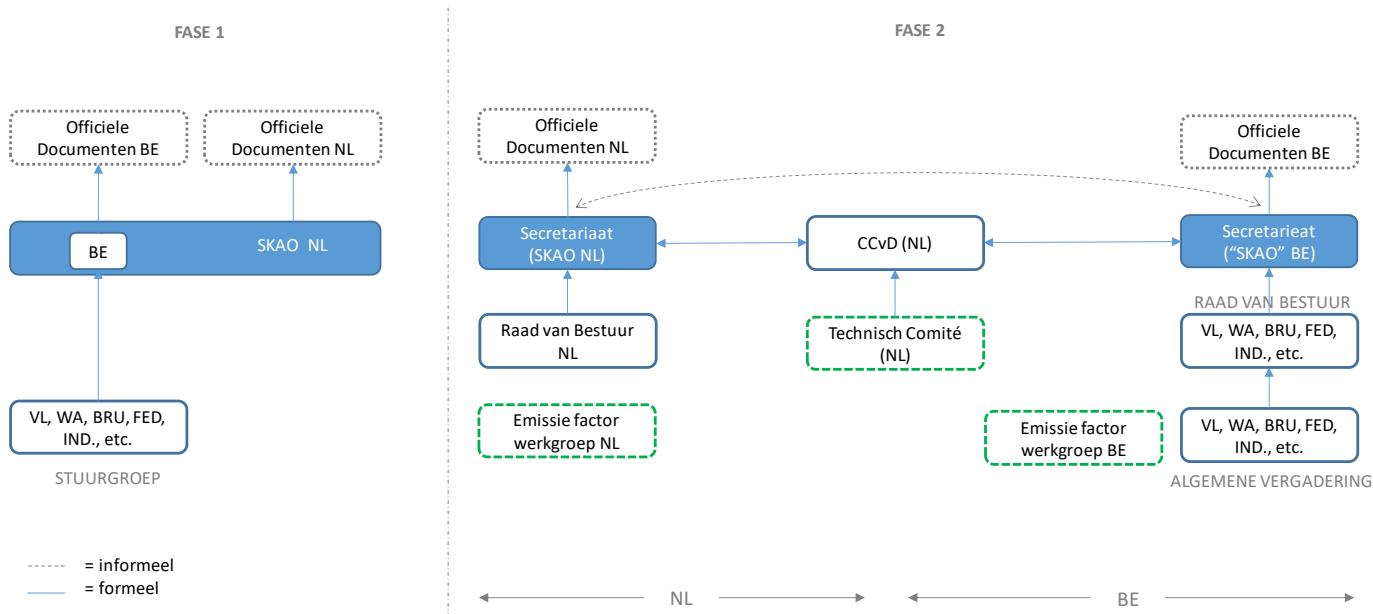
In de tweede fase (na de pilootprojecten) wordt een onafhankelijke organisatie opgericht met een **Algemene Vergadering**, bestaande uit leden van de stuurgroep, een **Raad van Bestuur** en een **secretariaat** dat het beheer van het schema in België voor zijn rekening neemt. Er zal slechts één Centraal College van Deskundigen en één Technisch Comité bestaan met zowel Belgische als Nederlandse vertegenwoordigers in deze organisaties. De beide secretariaten (SKAO in NL en een Belgisch equivalent) verzekeren dat de beslissingen van het Centraal College van Deskundigen en het Technisch Comité op volledig conforme manier vertaald worden in de officiële documenten voor respectievelijk Nederland en België.

Het Centraal College van Deskundigen legt de technische richtlijnen vast voor het handboek. De Algemene Vergadering bestaat uit vertegenwoordigers van de verschillende overheden en administraties en de sector, en zal grotendeels overeenkomen met de leden van de stuurgroep. Deze groep kiest de leden van de Raad van Bestuur, beslist over de grote financiële lijnen en statutieveranderingen. De leden van de Raad van Bestuur worden gekozen uit de leden van de Algemene Vergadering. De Raad van Bestuur bestaat dus ook uit een selectie van vertegenwoordigers van aanbestedende overheden, leden van de sector en eventueel onderzoeksinstellingen/academici en staan in voor de dagelijkse werking van de vereniging. De Raad van Bestuur stuurt het Secretariaat aan en beslist over lange termijnstrategie en concrete financiële strategieën. Het secretariaat is verantwoordelijk voor dagelijkse activiteiten m.b.t. de CO2-Prestatieladder zoals communicatie,

deelname aan Centraal College van Deskundigen, helpdesk, inhoud van documenten, vertalingen, etc. Volgens de ervaring van SKAO zijn er in deze fase 2 VTE nodig om het werk van het Secretariaat gedaan te krijgen.

In fase 2 wordt de projectmatige werking vervangen door een structurele werking. Het is de bedoeling dat de organisatie vier jaar na oprichting volledig op eigen middelen kan verder bestaan. Tijdens de 2<sup>de</sup> fase zal er sterk ingezet worden op communicatie, het uitwerken van tools (IT, website, database, etc.), professionalisering en het verder uitwerken en verspreiden van de tool. Daarvoor zal in de eerste twee jaar sterk moeten ingezet worden op het aanpassen en/of uitwerken van de nodige tools zodat deze in België gebruikt kunnen worden. Er wordt ook in de eerste 3 jaar verhoogd ingezet op communicatie en helpdesk om ervoor te zorgen dat de kritische massa aan leden vier jaar na de oprichting gehaald wordt. Zoals ook eerder gezegd hangt het succes grotendeels af van het gebruik van de tool in aanbestedingen, waarvoor dus een politiek engagement nodig is.

Fase 2 kan van start gaan vanaf 2021.



Figuur 3: Organisationele structuur in twee fases

#### 1.7.4 Voorwaarden

Randvoorwaarden om de CO2-Prestatieladder in België te kunnen implementeren zijn:

- Een engagement van de Belgische Regeringen, zowel op gewestelijk niveau als op federaal niveau voor de ontwikkeling, het promoten en het actieve gebruik van CO2-Prestatieladder als één van de instrumenten om de klimaatdoelstellingen te halen. Om de CO2-Prestatieladder op te schalen en dus een significante CO2-reductie te realiseren is het consequent opnemen van de lijst met gunningscriteria door verschillende aanbestedende overheden in een voldoende groot aantal overheidsopdrachten voor werken boven het Europese drempelbedrag noodzakelijk.
- Medewerking aanbestedende overheden aan pilootprojecten.

- Aanbestedende overheden passen het gebruik van de CO2 Prestatieladder, na positieve evaluatie van de pilootprojecten, maximaal toe voor alle overheidsopdrachten voor werken boven het Europese drempelbedrag.

### 1.7.5 Juridische aspecten

Een juridische werkgroep (met vertegenwoordigers van aanbestedende overheden en de bouwsector) wijst erop dat het van belang is dat de CO2-Prestatieladder gebruikt wordt als een gunningscriterium en niet als een selectiecriterium, waarvoor het niet geschikt is.

De juridische werkgroep meent dat er een voldoende band is tussen het voorwerp van de opdracht en het certificaat op bedrijfsniveau. Hoewel een certificaat van toepassing is voor een bedrijf, werkt het ook door t.a.v. de projecten (concrete opdrachten), en zeker de projecten waarvoor een eventueel gunningsvoordeel is bekomen in het kader van een overheidsopdracht. Daarenboven kan via een certificaat op projectniveau conformiteit worden aangetoond met gunningscriteria die steeds gelden op projectniveau.

Omdat een certificaat op bedrijfsniveau geen verplichting is, maar de mogelijkheid bestaat om tijdens een project zelf te voldoen aan de eisen op projectniveau is de systematiek niet concurrentiebeperkend en vormt hij geen belemmering van het recht op vrije mededinging en het gelijkheidsbeginsel.

Hoewel de gunningscriteria gelden op projectniveau, is de CO2-Prestatieladder in wezen een managementsysteem dat verder gaat dan enkel het beschouwde project. Het is dus meer dan enkel een resultaatverbintenis voor het specifieke project. In die optiek is het complementair aan andere tools, zoals Levenscyclus Analyse. Indien complementaire tools worden ingezet moet er wel op gelet worden dat er geen sprake is van het dubbel tellen van éénzelfde gunningscriterium.

Een belangrijk aandachtspunt heeft betrekking op het gebruik van onderaannemers en de draagwijdte van een certificaat. Bij de toepassing van de ladder en de lijst van gunningscriteria moet erover gewaakt worden dat het in de offerte vooropgestelde ambitieniveau ook daadwerkelijk wordt gerealiseerd, ook indien de opdracht in zeker mate wordt uitgevoerd door onderaannemers of door verwante ondernemingen die niet (volledig) onder het certificaat ressorteren van de inschrijver.

### 1.7.6 Impact bedrijven

De kosten en baten voor bedrijven situeren zich op verschillende niveaus. Een bedrijf moet enerzijds een jaarlijkse bijdrage leveren aan de schemabeheerder (in Nederland SKAO), die afhankelijk is van de bedrijfsomzet. Deze bedrage financiert de werking van de schemabeheerder. De bijdrage is op dit moment:

- Grootst (jaaronzet € 500 miljoen en meer): 7.500 €
- Zeer groot (jaaronzet € 200 - € 500 miljoen): 2.375 €
- Groot (jaaronzet € 100 - € 200 miljoen): 1.500 €
- Middelgroot (jaaronzet € 35 - € 100 miljoen): 1.050 €
- Midden (jaaronzet € 15 - € 35 miljoen): 600 €
- Midden-klein (jaaronzet € 5 - € 15 miljoen): 500 €
- Klein (jaaronzet kleiner dan € 5 miljoen): 250 €
- Eenmanszaak: 85 €

Naast deze bijdrage zal het bedrijf ook middelen moeten voorzien voor het implementeren van het managementsysteem. Het gaat daarbij om:

- Interne uren voor het onderhouden van het managementsysteem
- Interne uren voor de initiële opzet van het systeem
- Externe advieskosten (optioneel)
- Interne en externe communicatie
- Participatie in sector – en marktinitiatieven

Daarnaast zullen er zekere investeringskosten verbonden zijn aan het opzetten van reductieacties. Wel overwogen reductiemaatregelen zullen echter een redelijke terugverdientijd hebben, en hebben vaak op termijn een kostenbesparend effect.

Tot slot is er de kost voor de jaarlijkse audit door de certificerende instelling die wordt geraamd op 2.000 tot 8.000 euro, afhankelijk van de omvang van het bedrijf en de audit.

Uiteindelijk blijkt de kostprijs voor bedrijven ergens tussen de 6.000 en 50.000 euro per jaar te liggen. De kostprijs is sterk afhankelijk van:

- De omvang van het bedrijf
- De complexiteit en activiteiten van het bedrijf
- Het niveau van certificering (3 t/m 5)
- Het jaar van implementatie van de Ladder (1<sup>ste</sup> jaar vs veel langer).

De baten zijn te vinden op grofweg drie vlakken:

- Het gunningsvoordeel verkregen bij een overheidsopdracht
- Vermindering van kosten door brandstof-, gas- en elektriciteitsverbruik
- Ander CSR gerelateerde voordelen (imago, HR, etc.)

Baten door het reductieplan liggen tussen duizenden en tienduizenden euro per jaar afhankelijk van de grootte van het bedrijf en de specifieke context. Indien men bij een overheidsopdracht boven het Europese drempelbedrag voor werken een gunningsvoordeel krijgt van 5%-10% dan is dit gunningsvoordeel voor een bedrijf minstens 275.000 – 550.000 euro.

De CO2-Prestatieladder vormt geen belemmering voor deelname van een KMO aan overheidsopdrachten.

In eerste instantie willen we het gebruik van de ladder enkel toepassen voor overheidsopdrachten boven het Europees drempelbedrag voor werken. Hierdoor worden kleine aannemers niet getroffen door deze maatregel en hebben ze voldoende tijd om zich voor te bereiden op het systeem. Om dezelfde reden worden onderaannemers in eerste instantie niet meegenomen in het systeem. Dit kan later gradueel gebeuren.

Er is bovendien een vereenvoudigd certificatiesysteem voorzien voor KMO's in het Handboek.

In Nederland zijn KMO's goed voor 72% van de gecertificeerde bedrijven.

### 1.7.7 Impact overheden

Het is de bedoeling dat de impact voor aanbestedende overheden beperkt blijft. Doordat de bewijslast van het behalen van een bepaald niveau op de ladder bij de bedrijven zelf ligt via een certificaat toegekend door een geaccrediteerde instelling, blijft de administratieve last beperkt. Aanbestedende overheden zullen wel aanpassingen moeten doorvoeren in hun lastenboeken en er gedurende de uitvoering van de opdracht over moeten waken dat het beloofde ambitieniveau gehaald wordt. Daarvoor zullen voorbeelden en hulpmiddelen ter beschikking gesteld worden, maar het zal een zekere aanpassing vergen. Daarnaast is er een meerprijs als de opdracht niet wordt gegund aan de inschrijver met de laagste inschrijvingsprijs. Een analyse van Prorail die de CO2-Prestatieladder sinds 2009 gebruikt in hun overheidsopdrachten heeft aangetoond dat die kost gemiddeld zo'n 0,1% bedroeg. Doordat de markt zich aanpast aan de nieuwe situatie zal die kost in principe dus ook tamelijk beperkt blijven.

Het is de bedoeling dat de CO2-Prestatieladder in eerste instantie zal worden toegepast bij opdrachten voor werken waarvan het bedrag hoger is dan het Europees drempelbedrag bij opdrachten voor werken. De consultant CO2logic heeft nagegaan of er voldoende potentiële overheidsopdrachten zijn voor het opstarten van pilootprojecten en het effectief stimuleren van het gebruik van de CO2-Prestatieladder binnen dit segment. Volgende entiteiten werden bevroegd: Beliris (federaal niveau), het Agentschap Wegen en Verkeer en de Vlaamse Waterweg (Vlaamse overheid), DGO1 en DGO2 (Waals Gewest) en Brussel Mobiliteit (Brussels hoofdstedelijk Gewest). Bij deze aanbestedende entiteiten alleen al zijn er meer dan 40 overheidsopdrachten per jaar boven het Europees drempelbedrag voor werken. De incentive is dus potentieel voldoende hoog om met de CO2-Prestatieladder aan de slag te gaan.

### 1.7.8 Impact op certificerende instellingen

De CO2-Prestatieladder is in Nederland een geaccrediteerd managementsysteem onder ISO 17021. Het is de bedoeling dat BELAC instaat voor het accrediteren van Certificerende Instellingen in België op dezelfde manier als de Raad Voor Accreditatie (RvA) dit doet in Nederland.

BELAC wacht op een beslissing van de overheden vooraleer zijn definitief akkoord te geven, maar zegt geïnteresseerd te zijn in het opnemen van de CO2-Prestatieladder in zijn portefeuille.

Zodra er een politiek (principeel) akkoord is zal de BELAC het schema onderzoeken volgens de ISO 17021 norm zoals dat in Nederland gebeurt is. Dit is een vereenvoudigd onderzoek omdat BELAC er van uit gaat dat de RvA reeds de nodige diepgaande onderzoeken verricht heeft. Vanaf dat moment kunnen certificerende instellingen uit België (of Nederland) een accreditatie aanvragen in België. Het duurt ongeveer een 6-tal maanden vooraleer een certificerende instelling uiteindelijk gecertificeerd is. Voor certificerende instellingen die reeds geaccrediteerd zijn voor een managementsysteem volgens dezelfde ISO norm volstaat het een uitbreidingsaudit te doen. Voor een volledige nieuwe accreditatie duurt het langer. Het accreditatieproces bestaat uit 2 delen, waarbij er een documentenstudie gebeurt en een "witnessing". Dat laatste gebeurt idealiter met een werkelijke klant en kan gebeuren tijdens de pilootprojecten, maar kan ook op voorhand gebeuren via een dummyproces. Kostprijs om zich te laten accrediteren bedraagt ergens tussen de 2.000 en 3.000 euro.

Nederlandse certificerende instellingen kunnen ook op de Belgische markt actief zijn. Het kan zijn dat in de loop der tijd BELAC een controle-audit uitvoert op de Nederlandse certificerende instellingen die op Belgisch grondgebied actief zijn.

Indien BELAC niet beslist om het schema op te nemen in zijn portefeuille, dan kunnen Belgische certificerende instellingen zich in Nederland laten accrediteren door de Raad Voor Accreditatie. Dat kan trouwens nu reeds gebeuren, en er zijn een aantal certificerende instellingen die zich op deze manier reeds voorbereiden op de nakende pilootprojecten.

### 1.7.9 Verwachte resultaten

Op basis van enerzijds de ledenlijst van VBA en anderzijds de database van Trendstop werd een lijst van 110 grote bedrijven geselecteerd die mogelijk zullen deelnemen aan de CO2-Prestatieladder. Voor deze bedrijven werden de potentiële bijdragen voor deelname aan de CO2-Prestatieladder bepaald volgens de actuele prijslijst van SKAO. Samen zorgen ze voor een maximale jaarlijkse bijdrage van 179 k€.

Op basis van een analyse van de huidige bedrijven in Nederland zullen zowel kleine als grote bedrijven, bedrijven uit andere sectoren en overheden geneigd zijn zich aan te sluiten bij de CO2-Prestatieladder. Op termijn lijkt het dan ook haalbaar dat zo'n **177 bedrijven** een certificaat behalen in België waardoor er jaarlijks 187 k€ aan inkomsten vanuit bedrijvenkant wordt gegenereerd. Vooraleer deze inkomsten gegenereerd kunnen worden moet er voldoende stimulans komen om een certificaat te behalen. De belangrijkste stimulans zal ongetwijfeld het consequent gebruik zijn van het instrument door de federale, regionale en lokale overheden in overheidsopdrachten en bij voldoende diverse projecten. Daarbij komen ook nog inkomsten van Certificerende Instellingen die eveneens een bijdrage betalen. Op termijn zorgt dit voor ongeveer 15 k€ aan inkomsten (5 CI's).

Uit een doctoraatsonderzoek<sup>1</sup> van M.G. Rietbergen aan de Universiteit van Utrecht blijkt dat bedrijven die deelnemen aan de CO2-Prestatieladder een CO2-reductie van 3,2 % per jaar behalen. Het algemene sectorgemiddelde bedraagt 1,6 % per jaar. Bedrijven die deelnemen aan de CO2-Prestatieladder presteren dus dubbel zo goed als het sectorgemiddelde.

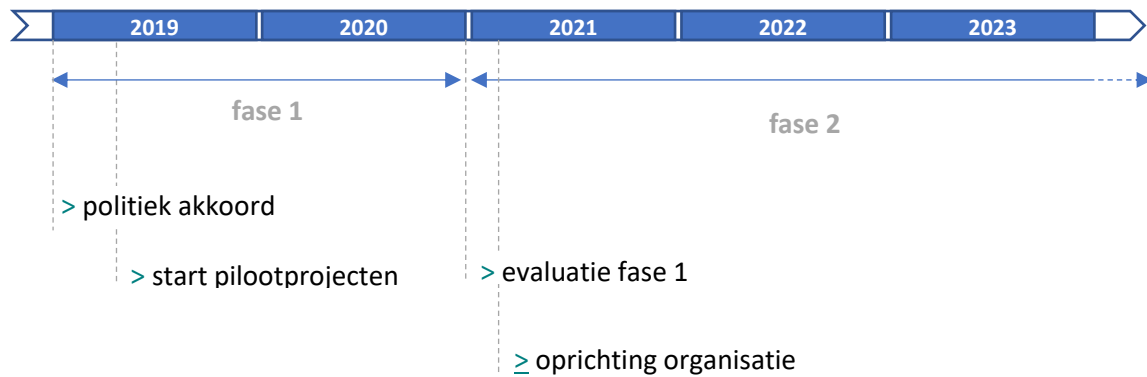
De tool draagt ook indirect bij tot de bestrijding van sociale dumping bij overheidsopdrachten. Hiermee kunnen immers kwalitatieve aspecten in aanmerking worden genomen bij het toekennen van het contract, en niet alleen de laagste prijs.

---

<sup>1</sup> Rietbergen, M.G. and K. Blok (2013). 'Assessing the potential impact of the CO2 performance ladder on the reduction of carbon dioxide emissions in the Netherlands. Journal of Cleaner Production (52), p. 33-45.



### 1.7.10 Timing



Figuur 4: Tijdslijn

#### FASE 1: 2019-2020

De eerste fase is voorzien voor begin 2019, na politiek akkoord. Er wordt verwacht dat de administraties voor begin 2019 al een aantal pilotprojecten gedetecteerd hebben.

Een jaar na de gunning van een project (en daarna om het jaar) moet een certificaat voorgelegd worden en wordt eventueel een boete toegekend indien het beloofde niveau niet gehaald werd (de boete heeft enkel betrekking op het geëvalueerde deel). Het is dus mogelijk om eind 2020 een eerste evaluatie te houden. Na de eerste evaluatie wordt beslist om al dan niet met fase 2 te starten.

#### FASE 2: 2021-2029

Fase 2 start begin 2021 nadat de structuur zoals hoger besproken werd opgericht. Er komt op dat moment een structurele werking via deze organisatie.

## 1.8 FINANCIËEL

### 1.8.1 Situatie in Nederland

In Nederland werd het systeem in eerste instantie opgericht op kosten van Prorail. Nadat het twee jaar in gebruik was werd het overgedragen naar een onafhankelijke organisatie. Deze onafhankelijke organisatie heeft in de eerste 1,5 jaar steun genoten van Prorail en Rijkswaterstaat voor het verder uitwerken van de organisatie en de tool. Op dat moment waren er reeds een aantal inkomsten via de bedrijven die reeds een certificaat gehaald hadden. Omdat er op die manier een vliegende start kon genomen worden, was de organisatie na twee jaar zelf bedruipend. De organisatie is op dit moment nog steeds zelf bedruipend en gegroeid tot bijna 5 VTE medewerkers. Inkomsten komen van lidgelden van bedrijven en certificerende instellingen.



### 1.8.2 Kosten-Baten analyse voor België

Het opzet is dat ook in België de inkomsten die worden gegenereerd door de bijdrage van bedrijven die een certificaat behalen, aangevuld met de bijdrage van de certificerende instellingen op termijn volstaan om de kosten te dekken die nodig zijn voor de werking van de CO2-Prestatieladder.

Volgens de ervaring van SKAO zijn er op termijn (na 2 jaar) 2 VTE nodig om het werk gedaan te krijgen. Omdat er in het begin onvoldoende deelnemende bedrijven zullen zijn om de onkosten van het secretariaat volledig te dekken is er een subsidie nodig om dit werk te financieren.

Een analyse van grote bedrijven die enerzijds lid zijn van VBA, of waarvan de belangrijkste NACE-code duidelijk een potentiële gebruiker van de CO2-Prestatieladder in België is, leert dat de verwachte financiële bijdrage van deze groep bedrijven op termijn maximaal 179 k€ per jaar is. Natuurlijk zullen niet al deze bedrijven een certificaat behalen en zal de maximale bijdrage eerder rond de 134 k€ liggen. Volgens een conservatieve inschatting is een subsidie van 544 k€ nodig bij opstart van het systeem in België (gespreid over 6 jaar).

In het 7de jaar moeten in dit geval 157 bedrijven een certificaat gehaald hebben. Er wordt hierbij verondersteld dat na de pilootprojecten de CO2-Prestatieladder ook voor andere werken dan deze boven het Europese drempelbedrag gebruikt wordt om zo meer bedrijven te stimuleren deel te nemen.

#### FASE 1 (2019-2020)

- **Kosten:** 107 k€ per jaar. Dit omvat de kosten voor een secretariaat met:
  - een project manager (0,5 VTE, 45 k€/jaar);
  - een projectmedewerker (0,5 VTE, 30 k€/jaar);
  - overheadkosten (32 k€ /jaar) waaronder:
    - Kantoorruimte (7 k€)
    - Communicatie (15 k€)
    - Vertalingen (5 k€)
    - Meeting rooms en catering (2,4 k€)
    - Transportkosten (2,3 k€), hieronder vallen de verplaatsingen voor het Centraal College van Deskundigen en de Technische Commissie die elk 5 keer per jaar gehouden worden, en een 5-tal vergaderingen met SKAO.
- **Inkomsten** worden als volgt geraamd :
  - Jaar 1:
    - 24 k€ aan inkomsten van gecertificeerde bedrijven. Het gaat hier om de bijdragen van bedrijven die reeds in Nederland een bijdrage betalen. Deze bijdragen worden overgedragen aan België (zie engagement SKAO).
    - 6 k€ via bijdragen van certificerende instellingen die in België geaccrediteerd worden.
    - 77 k€ als subsidies van de verschillende overheden.
  - Jaar 2:
    - 32 k€ aan bijdragen van gecertificeerde bedrijven
    - 6 k€ van Cl's
    - 69 k€ aan subsidies van de verschillende overheden

○ **Uitgangspunten:**

- De Belgische bedrijven die nu bij SKAO reeds een certificaat hebben, dit certificaat in België zullen behalen in de toekomst. De overeenkomstige inkomsten zijn voor België. (13 bedrijven, zie bijlage)
- Er zullen in de eerste twee jaar 2 Certificerende Instellingen een accreditatie in België aanvragen.

**FASE 2 (2021-2029)**

○ **Kosten:** 207 k€ per jaar (eerste 2 jaar), 192 k€/jaar (3<sup>de</sup> jaar) en 187 k€/jaar (daarna). Kosten zijn als volgt verdeeld:

- Loonkosten: 140 k€/jaar. Voor een 0,5 VTE projectmanager (45 k€/jaar), 1 VTE projectmedewerker (60 k€/jaar) en 0,5 VTE communicatieverantwoordelijke (35 k€/jaar)
- 14 k€/jaar: kantoorruimte
- 15 – 10 k€/jaar: communicatiebudget
- 2,3 k€/jaar: Transportkosten, hieronder vallen de verplaatsingen voor de Centraal College van Deskundigen, Technische Commissie die elk 5 keer per jaar gehouden worden, en een 5-tal vergaderingen met SKAO.
- 15 - 5 k€/jaar: Website / IT-ondersteuning
- 10 – 5 k€/jaar: Externe consultancy
- 5 k€: Vertalingen
- 2,4 k€: Meeting rooms en catering
- 2,5 k€: Boekhouder
- 0,2 k€: Eenmalige oprichtingskosten

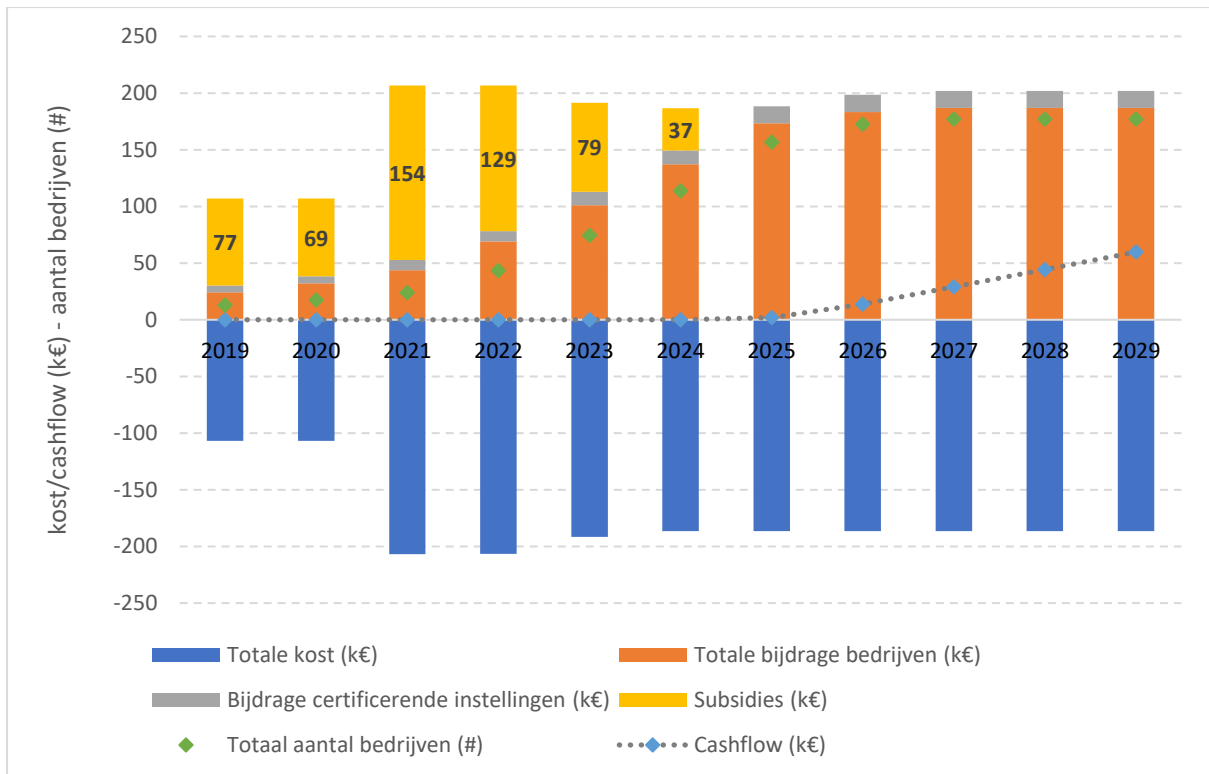
○ **Inkomsten :**

- 44 – 187 k€: bijdrage door de gecertificeerde bedrijven in respectievelijk eerste en 7<sup>de</sup> jaar van fase 2, om daarna constant te blijven
- 9 - 15 k€: bijdrage van de certificerende instellingen in respectievelijk eerste en 5<sup>de</sup> jaar van fase 2, om daarna constant te blijven
- 154, 129, 79, 37 k€: subsidies van de verschillende overheden in respectievelijk de jaren één, twee en drie en vier van de tweede fase.

Er is in totaal een subsidie nodig van 544 k€ gespreid over 6 jaar.

○ **Uitgangspunten:**

- Het aantal leden van VBA die in aanmerking komen voor het behalen van een certificaat, dit ook gradueel behalen tot 90% ervan een certificaat behaald hebben.
- Geleidelijke toename andere grote bouwbedrijven van 0% tot 60% na 7 jaar.
- Voor de andere bedrijven veronderstellen we dat hun bijdrage (t.o.v. die van de bedrijven uit de lijst) groeit van 0% in jaar 1 tot 40% in jaar 8.
- In het 7de jaar moeten 173 bedrijven een certificaat gehaald hebben.
- Een bijdrage van 5 certificerende instellingen in het 5<sup>de</sup> jaar van fase 2.



Figuur 5: Inkomstenstromen en kostenposten

De volledig uitgewerkte tabel met kosten en inkomsten is te vinden in de onderstaande tabel.

Tabel 1: Inkomstenstromen en kostenposten

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
<b>Parameters</b>											
Projectfase	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Aantal VTE (#)	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Project manager (VTE)	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Project officer (VTE)	0,5	0,5	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Communication verantwoordelijke (VTE)	0	0	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Aantal leden VBA die indienen op overheidsopdrachten > 5,5 mio€ (%)	17%	25%	35%	50%	65%	80%	90%	90%	90%	90%	90%
Aantal leden VBA die niet indienen op overheidsopdrachten > 5,5 mio€ (%)	0%	0%	0%	15%	30%	45%	60%	75%	90%	90%	90%
Aantal niet VBA leden (%)	12%	15%	20%	30%	40%	50%	60%	60%	60%	60%	60%
Supplementaire inkomsten aantal "andere" bedrijven (niet groot en bouwsector) (%)	0%	0%	0%	5%	15%	25%	35%	40%	40%	40%	40%
Totaal aantal bedrijven (#)	13	17	24	43	75	114	157	173	177	177	177
Aantal leden VBA die indienen op overheidsopdrachten > 5,5 mio€ (#)	6	9	12	18	23	28	32	32	32	32	32
Aantal leden VBA die niet indienen op overheidsopdrachten > 5,5 mio€ (#)	0	0	0	3	5	8	10	13	15	15	15
Aantal grote bedrijven geen lid VBA (#)	7	9	12	17	23	29	35	35	35	35	35
Aantal andere bedrijven (niet groot en bouwsector tegelijk) (#)	0	0	0	6	24	49	80	94	95	95	95
Aantal certificerende instellingen (#)	2	2	3	3	4	4	5	5	5	5	5
<b>Kosten</b>											
Loonkost (k€)	75	75	140	140	140	140	140	140	140	140	140
Andere kosten (k€)	32	32	67	67	52	47	47	47	47	47	47
Kantoorruimte (k€)	7	7	14	14	14	14	14	14	14	14	14
Communicatie (k€)	15	15	15	15	15	10	10	10	10	10	10
Transportkosten (k€)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Website / IT ondersteuning (k€)	0	0	15	15	5	5	5	5	5	5	5
Externe consultancy (k€)	0	0	10	10	5	5	5	5	5	5	5
Vertalingen (k€)	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
Meeting rooms en catering (k€)	2,4	2,4	2,4	2,4	2,4	2,4	2,4	2,4	2,4	2,4	2,4
Boekhouder (k€)	0	0	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5
Oprichtingskosten vzw (k€)	0	0	0,2	0	0	0	0	0	0	0	0
Totale kost (k€)	-107	-107	-207	-207	-192	-187	-187	-187	-187	-187	-187
<b>Inkomsten</b>											
Totale bijdrage bedrijven (k€)	24	32	44	69	101	137	173	183	187	187	187
Bijdrage bedrijven reeds lid CO2-prestatieladder (k€)	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24
Bijdrage leden VBA (excl. reeds lid prestatieladder) (k€)	-	5	12	25	38	51	60	63	65	65	65
Bijdrage nt leden VBA (excl. reeds lid prestatieladder) (k€)	-	3	7	16	26	35	44	44	44	44	44
Bijdrage "andere" bedrijven (k€)	-	-	-	3	13	27	45	52	53	53	53
Bijdrage certificerende instellingen (k€)	6	6	9	9	12	12	15	15	15	15	15
Subsidies (k€)	77	69	154	129	79	37	0	0	0	0	0
<b>Balans</b>											
Cashflow (k€)	0	0	0	0	0	0	2	14	29	44	60

### 1.8.3 Voorstel van financiering

De verdeling van de lasten gebeurt op basis van de afgesproken lastenverdeling voor het halen van de Belgische klimaat- en energiedoelstellingen (2013 – 2020). Vlaanderen is daarbij verantwoordelijk voor 53%, Wallonië voor 30%, Federaal voor 10% en Brussel voor 7%. In de onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de benodigde subsidie over de volledige loop van het project.

Tabel 2: Overzichtstabel inkomstenstromen en kostenposten

Fase	Jaar	Vlaanderen 53%	Wallonie 30%	Federaal 10%	Brussel 7%	Totaal 100%
(k€)						
1	1	41	23	8	5	<b>77</b>
1	2	36	21	7	5	<b>69</b>
2	3	82	46	15	11	<b>154</b>
2	4	68	39	13	9	<b>129</b>
2	5	42	24	8	6	<b>79</b>
2	6	20	11	4	3	<b>37</b>
<b>Totaal</b>		<b>288</b>	<b>163</b>	<b>54</b>	<b>38</b>	<b>544</b>

Noteer dat het eerste deel van de subsidie (fase 1) met een waarde van 145 k€ aan een onafhankelijke partij wordt toegekend (CO2logic). Het tweede deel van de subsidie wordt toegekend aan de organisatie (vzw) die zal worden opgericht (398 k€).

## 2. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE BEGROTING

De weerslag op de begroting omvat het toekennen van subsidies voor de opstart van het project en een eventuele meerkost bij het gunnen op basis van prijs-kwaliteit en niet louter op prijs. Deze kost is moeilijk in te schatten, maar bedroeg voor Prorail niet meer dan 0,1%. Deze kost zal waarschijnlijk iets hoger liggen in de beginjaren om daarna te verminderen. Tegenover de meerkost staat een supplementaire CO2-reductie in de bouwsector van 1,6% per jaar voor deelnemende bedrijven.

De nodige subsidie wordt zoals hoger vermeld geschat op 544 k€ gespreid over 6 jaar. Deze kan opgevangen worden binnen de reguliere kredieten.

## 3. VOORSTEL VAN BESLISSING

X beslist:

- Haar goedkeuring te hechten aan de ontwikkeling, het promoten en het actieve gebruik van CO2-Prestatieladder als één van de instrumenten om haar klimaatdoelstellingen te halen.
- Haar goedkeuring te hechten aan de voorgestelde organisatiestructuur en de gevraagde cofinanciering



- x te gelasten om medewerking te verlenen aan de pilootprojecten zoals die worden beschreven in het plan van aanpak.
- x te gelasten om het gebruik van de CO2-Prestatieladder, na positieve evaluatie van de pilootproject, maximaal te implementeren vanaf 2021 en zeker voor alle overheidsopdrachten voor werken boven het Europese drempelbedrag voor werken.

## 4. Bijlagen

### 4.1 ENGAGEMENTSVERKLARING VBA

VBA engageert zich ertoe de implementatie van de CO2-Prestatieladder onder haar leden zo veel mogelijk te stimuleren en te ondersteunen.

VBA verwacht dat er vanuit de overheid en de publieke opdrachtgevers eveneens voldoende stimuli gecreëerd zullen worden om ervoor te zorgen dat er voldoende en voldoende gediversifieerde opdrachten de CO2 Prestatieladder als gunningscriterium zullen hanteren en dit op zo een manier dat het gunningsvoordeel van het inschrijven met de CO2 Prestatieladder voldoende groot is.

Met voldoende projecten wordt bedoeld: minstens 3 tot 5 projecten per jaar voor elk gewest en voor de federale overheid, dus zowel in fase 1 als fase 2.

Met voldoende gedifferentieerd wordt bedoeld: minstens drie van de volgende domeinen: wegebouw, gebouwen, burgerlijke bouwkunde, waterbouw, baggerwerken, ...

Met een voldoende gedifferentieerd gunningsvoordeel wordt bedoeld: het gunningsvoordeel dat een inschrijver die inschrijft met een niveau 3, kan bekomen, moet gelijk zijn aan 6% van het opdrachtbedrag. Een niveau 5 gaat tot 10% van het opdrachtbedrag.

Indien aan deze voorwaarde voldaan is, maar er toch onvoldoende leden van VBA instappen in de certificatie via de CO2 Prestatieladder teneinde het vooropgestelde budget in het business model te realiseren, zal VBA het ontbrekende deel bijpassen, en dit in de eerste vier jaar van de implementatie van de CO2 Prestatieladder. Dit betekent dat de pilootprojecten hierin inbegrepen zijn.

### 4.2 ENGAGEMENTSVERKLARING SKAO

Het SKAO engageert zich om:

- De bijdrage van de Belgische bedrijven (= hoofdentiteit binnen de organisational boundary is gevestigd in België) in fase 1 aan België over te maken voor de ontwikkeling van de ladder in België. Bedrijven in België worden in fase 2 verondersteld om in België een certificaat te behalen en in België contributie te betalen.
- De SKAO engageert zich om de ontwikkelde tools (website, database, etc. ) vanaf fase 2 zoveel mogelijk kosteloos ter beschikking te stellen aan de Belgische Organisatie en hun toelaat om op eigen kosten en in samenspraak bepaalde aanpassingen die nodig zijn voor de ontwikkeling in België door te voeren.
- De Belgische Organisatie kan alle documenten die publiek beschikbaar zijn voor het implementeren van de CO2-Prestatieladder gebruiken, vertalen en aanpassen. Het blijft daarbij absolute prioriteit dat de Belgische documenten conform en vergelijkbaar zijn met de Nederlandse documenten. SKAO blijft volledig eigenaar van de documenten, maar geeft België het recht om deze kosteloos te gebruiken voor de doeleinden van het ontwikkelen van een CO2-Prestatieladder in België.

- SKAO laat toe dat in fase 1 een Belgische vertegenwoordiger aanwezig zal zijn op het CCvD en het TC om de Belgische belangen te verdedigen. SKAO engageert zich om in de mate van het mogelijke en volgens de modaliteiten van het democratische proces rekening te houden met de Belgische belangen.
- In fase 2 zal SKAO samenwerken met het Belgische secretariaat om de tool verder te ontwikkelen. Een vertegenwoordiger van het Belgische secretariaat zal aanwezig zijn op het CCvD en de TC. Er worden overlegmomenten georganiseerd tussen de verschillende secretariaten om bepaalde zaken te bespreken en af te stemmen.
- Bovengenoemde uitspraken zijn een voornemen en zullen zodra er een besluit genomen is, worden vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst tussen SKAO en de Belgische organisatie, waarbij ook aandacht is voor definities (wanneer is een bedrijf Belgisch, wanneer Nederlands?) en randvoorwaarden.

### 4.3 LIJST BELGISCHE BEDRIJVEN MET CO2 PRESTATIELADDER CERTIFICAAT

Aannemingen Aertssen  
Jan de Nul  
Dredging International  
Franki Construct  
Herbosch-Kiere  
Van Laere  
Tranzcom  
CSM nv  
Epsilon nv  
Victor Buyck Steel Construction  
Imasco NV  
Smulders Projects  
Agidens International NV